

На последњем попису у Црној Гори Срби су били трећина, а лидер Нове српске демократије Андрија Мандић каже да их је у државној управи запослено тек пет одсто, те да у односу на 178.110 Срба који су регистровани на попису 2011. српски језик говори 265.859 људи.

- У Црној Гори се прогони Српска православна црква, лидери српских политичких организација, српски језик, ћирилица, а из уџбеника за основну школу истерују се великани српске и светске књижевности, а убацују неки маргиналци који служе властима - каже Мандић за Тањуг, те тврди да је једино решење за бољи положај Срба у тој држави успостављање специјалних цеза са Србијом и Републиком Српском.

Постизању тог циља сигурно би у извесној мери могла да допринесе најављена декларација о заједничком обједињеном националном деловању и дефинисању националних минимума и принципа за опстанак српске нације и српског народа, коју је за крај новембра најавио председник Србије Александар Вучић, а Мандић напомиње да би системом специјалних веза био практично направљен први корак ка заштити српског националног и културног бића у Црној Гори.

- Ми смо велики народ на овим просторима и имамо право, не угрожавајући било кога, да

дефинишемо наше националне интересе и обједињујемо се и доносимо одлуке око оних тема за које проценимо да су важне за наш народ - рекао је Мандић.

Лидер Нове српске демократије каже да је успостављање националне равноправности могуће и кроз измену Устава Црне Горе, тако што би се Србима дао статус конститутивног народа, а српски језик постао службени.

Срби у Црној Гори желе да се њихов положај уставно-правно регулише, тврди у изјави Танјугу посланик Нове српске демократије Будимир Алексић.

- Једноставном измјеном Устава, Црну Гору треба учинити земљом равноправних грађана и народа. Србе треба позиционирати као конститутивни народ, заједно са Црногорцима што је иначе пракса у државама са сличном националном структуром. Овдје постоје два народа која имају заједно 70 одсто, Срба је трећина, Црногораца нешто више од 40 одсто. Други народи се самоидентификују као мањинске националне заједнице - напомиње Алексић.

"Срби не траже ништа што немају други народи у Црној Гори"

Срби не траже ништа што немају други народи у Црној Гори, тврди и Мандић, те додаје да ће Срби поштовати државу у оној мери у којој она поштује њих и њихова права.

- Нашим аргументима супротставља се теза да је Црна Гора Уставом већ дефинисана као грађанска држава - каже Мандић.

Пита се, међутим, каква је то грађанска држава у којој у државној управи ради око пет одсто Срба, а на попису их је трећина, док је Црногораца у државној управи 82 одсто, а на попису испод 45 одсто.

Алексић се слаже с Мандићем кад каже у опажању да не постоји народ у Европи чија се

права тако брутално и неометано газе као што је то случај са српским народом у Црној Гори.

Тврди, међутим, да за то постоје докази у последњем истраживању државних агенција, где је евидентно да је Срба у институцијама система мање од пет одсто.

- Познато је да Срби не могу бити судије, тужиоци, директори јавних установа, полицајци, конзули, амбасадори... Нема их на руководећим положајима - наводи Алексић, који је и председник Института за српски језик и књижевност.

Истиче, међутим, да су Срби неравноправни у Црној Гори, упркос томе што се у преамбули Устава констатује да је Црна Гора држава равноправних грађана, Срба, Муслимана, Албанаца, Црногораца.

Алексић помиње парадокс да је српски језик, којим говори већина грађана, по Уставу Црне Горе сврстан у категорију другог реда заједно са албанским језиком који говори мање од пет одсто грађана.

"Српски језик треба позиционирати као службени"

Српски језик треба позиционирати као службени и изједначити га са такозваним црногорским, који је службени, иако тим језиком говори мање грађана Црне Горе него српским, сматра Алексић и додаје да је то програм Нове српске демократије и Демократског фронта.

Алексић каже да треба да постоји пропорционална заступљеност Срба, Црногораца и свих других националних заједница у институцијама система у складу са резултатима последњег пописа.

И он помиње специјалне везе са Србијом и РС, наводећи да је то уједно и захтев Нове

српске демократије, јер, како објашњава, национална заједница која чини значајан број грађана у једној држави има право да има специјалне везе са државом свог народа, као што то имају Хрвати у БиХ.

Уколико постоји политичка воља, он сматра да је ово могуће остварити без обзира што Устав Црне Горе спада у такозване тврде уставе и што је за његову промену потребна, како каже, сложена операција.

- Уколико власт у Црној Гори стекне свијест да треба да уважи реалност, која се најбоље исказује у највишем правном акту сваке земље - Уставу, онда би се могло урадити ово што ми тражимо - додаје Алексић.

"Радикализација проблема у вези са статусом Срба"

Председник Управног одбора Матице српске у Црној Гори Владимир Божовић каже за Тањуг да се стање о правима Срба није побољшало у последњих 20 година, већ напротив, дошло је, до радикализације проблема који су везани за њихов статус.

- По статистичким параметрима, он је на нивоу школске дефиниције апартхејда. Чак и владине статистике говоре о несразмерном учешћу Срба у државним органима, где је четири или пет пута мање Срба у односу на њихово процентуално учешће у укупном становништву - каже Божовић.

Према Владином извештају из 2015. године, у државној управи је запослено 7,3 одсто Срба, али Божовић каже да сумња у тачност званичне статистике.

- Ми немамо људе српске националности на значајнијим позицијама у државном систему. Немамо их у влади, у дипломатско-конзуларној мрежи, немамо чак ни директоре основних школа - истиче Божовић.

Као једног од креатора такве политике Божовић помиње бившег премијера Мила Ђукановића који је, тврди, једном приликом рекао да то није ствар дискриминације, већ да Срби немају компетентне људе за такве функције.

Говорећи о сталним нападима на српску Цркву и њену имовину у Црној Гори Божовић напомиње да је у постреферендумском периоду у Црној Гори створена неформална коалиција "антисрпски друштвени консензус" од различитих политичких и парapolитичких субјеката који су функционисали тако да смање проценат Срба и сузе њихов идентитетски простор.

- Мислим да је та политика још увек врло жива и актуелна. Чак иде и на штету појединих представника националних мањина - Бошњака, Албанаца који су чиниоци те коалиције. Они трпе због тог антисрпског консензуса, јер не могу јасно и снажно да истакну своје интересе док се не заврши проблем са Србима - каже Божовић.

"Срби у претходном периоду показали изузетну жилавост у Црној Гори"

Примећује, међутим, да су Срби у претходном периоду показали изузетну жилавост у Црној Гори, те каже да је убеђен да ће се они одупрети новим притисцима.

- Ми ћемо бити упорни, јер једноставно желимо да и наш народ има она права која имају Црногорци, Бошњаци, Албанци... - каже Мандић и додаје да долази време да Срби постану равноправан чинилац у Црној Гори.

Мандић подсећа да су Срби стварали Црну Гору, да су сви њени владари били припадници српског народа, да су сва најзначајнија дела у Црној Гори написана на српском језику и да се и у Земљопису Краљевине Црне Горе из 1911. истиче да у Црној Гори живе "све сами чисти и прави Срби".

На другој страни, како каже, власт, која води антисрпску и антицрногорску политику, "жели да се просто одрекнемо себе, заборавимо на претке и све оно што чини традиционалну Црну Гору, и као полазну историјску тачку прихватимо 21. мај 2006.

године када је краћом на референдум разбијена заједничка држава".

- Ми, наравно, нећемо пристати на тај сценарио - поручује Мандић.

(Танјуг)